

Akademisyen Kadınların Otantiklik Algıları Üzerine Varoluşçu Fenomenolojik Bir Analiz

Duygu Onay Çöker

TED Üniversitesi, Dr. Öğr. Üyesi

[ORCID: 0000-0001-5705-8359](https://orcid.org/0000-0001-5705-8359)

duygu.coker@tedu.edu.tr

Öz

Bu yazı, Simone de Beauvoir'nın otantiklik kavramını, filozofun felsefi metinlerinden, otobiyografilerinden ve romanlarındaki karakterlerinden hareketle kavrayarak, yine Beauvoirci bağlamdaki inotantik ya da romantik ilişkinin kadınlar açısından ne minvalde bir baskılanma deneyimi yarattığını açığa çıkarmayı ve akademisyen kadınların deneyimlerinde aramayı amaçlamaktadır. Filozofun otantiklik kavramı, bedenli özneler olarak kadınların varoluşlarının temellendirilmesinde, kendi-için olabilen, verili anlamları sorgulayabilen, özgürlüğünün ve sorumluluğunun öznesi olabilen bir bağlama gönderme yapar. Bu çalışma, Beauvoir'nın temel meselesi olan, kadınların özgürlüğü ve anlam kurucu olmaları nosyonunu, katılımcıların entelektüel yükü yoğun işleriyle ve evlilik deneyimleriyle eş zamanlı düşünerek, kendilik algılarında ve ilişkilerinde otantikliğin deneyimlenmesinin olanağını tartışmaya açmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, analizde elde edilen anlatıların iki yönlü olduğu tespit edilmiştir: Katılımcılar bir yandan evliliklerinde ikincilleştirildiklerinin farkında olduklarına dair anlatılar paylaşıırken, diğer yandan dönüşlü ve eleştirel düşünme pratiklerinin, akademiye özgü yazma ve yaratıcılık deneyimleriyle ilintisini açığa çıkartıp, kendiliklerini Beauvoirci aşkınlık ve otantiklik kavramlarına oldukça yakın bağlamda betimlemektedirler.

Anahtar Kelimeler: Simone de Beauvoir, Otantiklik, Aşkın, Fenomenoloji, Deneyim

•••••

Geliş tarihi: 23 Şubat 2024 • Kabul tarihi: 4 Temmuz 2024

•
Araştırma Makalesi

<http://federgi.ankara.edu.tr>

federgi • 2024 • 16(2) • 394-429

DOI: 10.46655/federgi.1442062

A Phenomenological Existentialist Analysis on Academic Women's Perception Of Authenticity

Duygu Onay Çöker

TED Üniversitesi, Assistant Professor

[ORCID: 0000-0001-5705-8359](https://orcid.org/0000-0001-5705-8359)

duygu.coker@tedu.edu.tr

Abstract

This article aims to understand Beauvoir's concept of authenticity by drawing from the philosopher's philosophical texts, autobiographies, and characters in her novels. It seeks to reveal how the notion of inauthentic or romantic relationships in the Beauvoirian context creates an experience of oppression for women and aims to explore this within the experiences of academic women. Beauvoir's authenticity refers to an existence where women, as embodied subjects, can establish the foundation of their existence as being-for-themselves, questioning given meanings, and being the subject of their freedom and responsibility. In this context, the study discusses participants' freedom and meaning-making, a fundamental issue for the philosopher. It considers participants' experiences in marriage and their intellectually demanding jobs, simultaneously contemplating the possibility of experiencing authenticity in the self-perception and relationships of academic women. In this context, the analysis reveals that the narratives obtained are two-fold: On one hand, participants share narratives indicating their awareness of being marginalized in their marriages, while on the other hand, they uncover the connection between reflexive and critical thinking practices and the experiences of writing and creativity specific to academia, portraying their selves in a context closely resembling Beauvoirian transcendence and authenticity.

Keywords: Simone de Beauvoir, Authenticity, Transcendent, Phenomenology, Experience

•••••

Arrival date: 1 February 2024 • Acceptance date: 30 July 2024

•

Research Article

<http://federgi.ankara.edu.tr>

federgi • 2024 • 16(2) • 394-429

DOI: 10.46655/federgi.1442062

Kendimi başkasının gözünde ararsam hiçbir şeyimdir.
Önce yapmak suretiyle dünyaya atılırsam
o vakit bir şekil alır, varoluş kazanırım
(Beauvoir 2022b, 214).

Giriş

Bir Genç Kızın Anıları'nda 1920'lerin Fransa'sında yaşayan genç Simone şöyle der (1994, 80):

Bir gün, anneme bulaşıklarda yardım ediyordum... Mutfağın penceresinden...evlerin mutfakları görünüyordu. Bu mutfaklarda da, başka kadınlar, tavalar ovuyor, tencereleri parlatıyordu... Her gün

bulaşık; her gün temizlik; saatler boyu uzayan bir hiçlik; hiçlikten öte bir yere ulaşmayan bir sonsuzluk. Ben böyle yaşayabilecek miydim?... “Hayır” dedim kendi kendime. Benim yaşantım, bir yerlere ulaşacak mutlak.

Bu tespit, onun teorik olarak özgürlüğü, otantik varoluşu ve aşkınlığı temellendirdiği, kadının ikincilleştirilmesinin analizini yaptığı eserlerinden evvel, günlük pratikler üzerine düşündüğü bir durumu betimler. İkinci Cinsiyet’de de evin, özne için tuzaklarını bu minvalde betimleyecektir: “Yemek yapılır ve yenir; temizlik yapılır ama kirlenir. Yaratılıyor gibi olunan şeyler aslında ‘yeniden üretim’dir. Evde üretilen yapıt, başlı başına bir erek değildir. Yiter ve gider” (Beauvoir 2021-2a, 191). Filozofa göre, bu yeniden üretimdeki sorun kadınların kendilerini gerçekleştirmelerine, özerklik kazanmalarına izin vermemesidir. Özgürleştirmek yerine kadınları bağımlı kılarlar (Beauvoir 2021-2a, 192). Filozof, bu durumu “yararlık düzeyinde yaşamak” olarak betimler. Bu düzeyde yaşayan kadının övündüğü tek şey ailesine yararlı olmaktır (Beauvoir 2021-2a, 335).

Bu noktada Beauvoir’nın vurgusu, evliliğin kadınlar için getirdiği bir tehlike olarak, kadınları evde içkinlik faaliyetlerine mahkûm kılmasıdır. Bu durum erkeklere, aşkın faaliyetleri için daha büyük fırsatlar sunar¹, yemek pişirme, temiz giysiler sağlama, evi temiz tutma gibi işlerin kadınlar üzerinde yoğunlaşmasıyla kocalara daha büyük özgürlük sağlanır ve böylece kadınların fırsatları kısıtlanır. Veltman, “The Sisyphean Torture of Housework: Simone de Beauvoir and Inequitable Divisions of Domestic Work in Marriage” adlı makalesinde, ev işlerini Sisifos² işkencesine benzetir. “Bir yaşamın anlamsız bir şekilde var olmaktan ziyade bir nedeni olacaksa, yaratıcı, yapıcı, aydınlatıcı veya dayanıklı bir şeyle geleceğe doğru üretmek dışı yönelmesi gerekir” (1952, 451). Vurgu, ev işlerinin kadınlara bir varoluş nedeni kazandıramayacağı, bu nedeni hizmet ettiği kişilere transfer edeceği yönündedir.

Genç Simone bulaşıklara yardım ederken camdan gözlemlediği kadınlarla zamanı gelince karşılaşacak, güçlüklerini, engellenmelerini gördükçe sorunun bireysel olmadığını kavrayacak, *İkinci Cinsiyet*'te aşkınlığına ket vurulan kadınlık durumunu (Direk 2018, 39-41), kadınların içkinliğe³ mahkûm edilmişliklerini gösterecektir. Filozof önceleri kendisini içkinlik durumuna kapatılmış olarak görmez. Zira yazarak/yaratarak bu durumu aştığını düşünmektedir. Kendini söz konusu durumun dışında görmek, sorunu dışsal algılamak, aslında durumdan çıkamamak anlamına gelmektedir. Bu noktada *İkinci Cinsiyet* öyle bir eserdir ki deneyim olarak Beauvoir'ı feminist kılmış, kadın olmanın anlamı üzerine düşünmenin ilhamını vermiş, yazarını dönüştürmüş, kendi meselesini bulmasını sağlamıştır (Direk 2021-1a, 13-14; 2018, 40-41). Eser bir yandan filozofa bu deneyimin dışında olmadığını öğretirken, diğer yandan da kendi anlam dünyasını yaratma minvalinde ele alınabilecek otantiklik [*authenticity*] kavramıyla bu kavramın özerk/eşit/özgür özneler arasında gerçekleşme ihtimalini barındıran ilişki boyutu üzerine düşünmesini sağlamıştır.

İşte bu çalışma, bir yandan söz konusu ev işlerinin tüm uğraklarını deneyimleyen akademisyen kadınların, evlilik ilişkisi içerisinde içkinliklerine kapatılma ve ikincilleştirilme pratiklerinin olanağını diğer yandan da yazarak/yaratarak bu durumu aşma (otantik oluş) potansiyellerinin olanağını tartışmaktadır. Bu amaçla akademisyenlerle evli olan akademisyen kadınların deneyimleri üzerine kurulmuş olan çalışma, kadınlardan öğrenme arzusunu esas alarak fenomenolojik yöntemi benimser ve akademisyen kadınlarla yapılan görüşmelerden elde edilen deneyim paylaşımına odaklanır. Çalışma bir yandan akademisyen kadınların evdeki deneyimlerini nasıl betimlediklerini ortaya koyarken, diğer yandan da kadınların akademisyenlik pratikleri ile kendilikleri arasındaki bağlantıyı açığa çıkarmaya çalışır. Katılımcıların eşlerinin de bilimsellik, özgürlük, eşitlik, rasyonellik, özdüşünümsellik, etik gibi kavramlardan dolayımlanan entelektüel bir alanda çalıştığı

düşünüldüğünde, anlatılarının analiz edilmesinin bu çalışmanın özgünlüğünü oluşturacağı düşünülmekte ve alana küçük bir katkı sunmak amaçlamaktadır.

Literatürde Beauvoir'nın otantiklik kavramı üzerine yapılmış çalışmalar⁴ ile akademisyen kadınlar üzerine toplumsal cinsiyet temelinde yapılan araştırmalar⁵ vardır. Bu araştırma ise mevcut çalışmalardan farklı olarak, *İkinci Cinsiyet* ve *Müphemlik Ahlakı* gibi felsefi metinlerinde, kurmaca çalışmalarında, kendisini ve Sartre ile yaşadığı entelektüel ilişkiye eşlik eden aşkı konu ettiği otobiyografik eserlerinde, kendisini özne kılma, ilişki içinde var olma/ ilişki kurma tarzını, ötekiyle birlikte anlam yaratma ve aşkın olma bağlamını betimleyen Beauvoir'nın, otantiklik kavrayışını temel alır.⁶ Önce bu kavramı tartışır ve filozofun fenomenolojisini açıklar. Ardından da gerçekleştirilecek fenomenolojik analizi ayrıntılandırarak, kadın akademisyenlerin deneyimlerine odaklanır.

Beauvoir Felsefesinde İstiraplı Bir Varoluş Biçimi: Otantik

Filozofun otantiklik kavrayışını anlamlandırmak için aşkınlık kavramından yola çıkılabilir. Bunun için Beauvoir'nın bir farklılık düşünürü olduğunu belirterek başlamak gerekir. Doğadan ya da özden değil, çeşitli tarzlarda kadın olma hallerinden kaynaklanan farklılığın, aşkınlıkta arandığı bir durumdur bu (Direk 2018, 38). Aşkınlık filozof için kurucu minvalde yer alır. Beauvoir, *Müphemlik Ahlakı Üzerine*'de özgün bir şekilde varolmanın, aşkınlığın kendiliğinden devinimini yadsımak değil, yalnızca onun içinde kaybolmayı kabul etmek olduğunu belirtir (2022, 21). Bu eserde aşkınlık; keşfetme, icat etme, çalışma, yaratma, yazma gibi faaliyetlerle ilintilendirilir. Kendimizi aşmaya, sürekli ilerleyen bir geleceğe ulaşmamıza olanak tanıyan eylemler bütünü olarak aşkınlık, dayanıklı bir şey üretir, bireysel ifade sağlar, dünyayı dönüştürür, insanlık çabalarına katkıda bulunur. Bu noktada aşkın faaliyetler insanlığı ileri itmeye çalışır, inşa eder, yeni zirvelere ulaşır, insanlığı aydınlatır.

Aşkın faaliyetler, “erkekler için!” somut olanakları açar. İçkinlik ise insanların kendilerini aşmasını sağlayacak dayanıklı şeyler üretmez, sadece yaşamı sürdürür, mevcut durumu korur. Vücut ve zihni sürdüren/onaran günlük işleri, bürokratik evrak işlerini, doğum gibi biyolojik fonksiyonları içerir. İçkinlik, bazen tekrarlayan, yaratıcı olmayan bir şeydir. Yaşamı varoluş nedeni olarak haklı çıkaramaz (Beauvoir 2022b).

Zeynep Direk, *İkinci Cinsiyet*'e yazdığı önsözde (2021) aşkınlığı, kadının da insan oluşuyla, insan varlığı ontolojik düzlemde nasıl açıklanıyorsa, kadının varlığının da öyle açıklanabilmesinin gerekliliğiyle temellendirir. İnsan varlığının ne olduğuna dair sorgulama yapar. Direk'e göre insan varlığı; aşkınlık, özerk bir özgürlük, insanın içinde bulunduğu durumu aşma kapasitesidir. Fakat bu evin dışına/kendinin dışına çıkma durumu, tekrar geri dönebilmek içindir. Yani dışarı çıkıp eyledikten sonra yine kendi merkezimize/içkinliğimize dönmemiz içindir (2022, 15). Ancak, tarihsel toplumsal koşullar aşkınlığa ket vurabilir. İşte *İkinci Cinsiyet*, varlığımızın devinim halinde olup nesneleştirilemeyen, bir kimliğe hapsedilemeyen yaratıcı tarafının, özgürlük aşkının tezahürünün nasıl tarihsel, toplumsal olarak bastırıldığını inceliyor betimler. Kadının özsel olan karşısında ikili karşıtlıklar kategorisinden ikinciye uygun olmaya zorlandığını belirtir (Beauvoir 2022-1a, 28). Beauvoir, önce doğayla kadın bedeninin kontrol edilme süreci, ardından kültür üzerinden, erkeğe tabi kılınmaya çalışılmasını, başkılığa indirgenmesini sağlayan rejimi sorunsallaştırır. Kadının kendisi üzerine düşünürken/kendisini seçerken, kendisi-için değil, onu tanımlayan erkek-için varolduğunu (erkek-için varlık) belirtir, bu durum kadının somut koşullarını belirler (Beauvoir 2022-1a, 173). Bu nedenle, annelik ve eşlik, kadınlar için özgürleşmenin önünde engel olarak dikilebilir.

Aşkınlığın açılmanmasıyla filozofun otantiklik kavrayışına geçilebilir zira insan, kendisini aşarak otantik varoluş kazanabilir. Otantiklik, filozofun varoluşçuluğunun içinde konumlanmış köşe taşıdır. Halihazırda, kavramın

felsefi art alanı derindir. Heidegger, “varoluş yolunda kendisini gerçekleştiren Dasein”in otantik olduğunu yazar (2000, 67). Sartre, kavramı “ideal” bağlamında düşünür; otantik kişinin insanlığın amaçlarını kaybetmeyeceğini, bu amaçların dünyayı korumak, özgürlüğü sağlamak, yaratıcılığı sahiplenmek olduğunu belirtir (2017, 57-58). Bu çalışmada kavram Beauvoirci bakış açısından ele alınmakta, Sandra Bartky’nin “Phenomenology of Feminist Consciousness” (1990) adlı makalesinde betimlediği “kadınlar için olanakların çokluğunun farkındalığı” bağlamında, varoluşçu perspektiften tartışılmaktadır.

Kavram, filozofun *İkinci Cinsiyet ve Müphemlik Ahlakı Üzerine* adlı eserlerinde, kendi sorumluluğunu alan, anlam dünyasını yaratan, bağımlı olmayan, tutkuyla bağlı olduğu farklı/çoklu projeleri olan, ötekini özgürlük ve özerkliği bağlamında tanıyan, ben-öteki arasındaki mesafeyi önemseyen, ötekinin yabancılığını davet eden varoluş biçimi olarak belirir. Bu varoluş biçimi ahlakla sıkı sıkıya bağlıdır. Zira insan sahici bir ahlaki tutuma⁷ sadece varoluşunu üstlenerek ulaşır. Bu tamamlanmayan süreç daima yeniden yaşanır, güvencesiz ve zorlu iştir ama otantik ilişki olanağını yaratır (Beauvoir 2021a, 178). Otantik ilişki, eşsiz ve eşit iki kişi arasındaki karşılaşmadır. Aşıkların kendilerini ve ötekini deneyimlemesidir. Kurulu olarak karşılıklarına dikilen anlamlara birlikte meydan okumalarıdır.

Cleary, *How to Be Authentic: Simone de Beauvoir and Quest for Fulfillment* (2022) ve *Existentialism and Romantic Love* (2010) adlı eserlerinde, *İkinci Cinsiyet*’den yola çıkarak otantiklik kavramını “kendi”ne doğru giden, keyifli bir araştırma yolu olarak tanımlar. Otantiklik, kendini yaratma devamlılığının şiirsel sürecidir (Cleary 2022, 9). Walker, Beauvoir’da otantikliğin gerçekleşme koşulunun, kadınların kendilerinden kaçmamaları/kendilerini bulmaları, sorumluluk alarak özgürlüklerini kabullenmeleri olduğunu belirtir. Yazara göre otantikliğin gerçekleşmesi için özgür özne konumunda, anlam arayışında ve seçimlerinden sorumlu olmak gerekir.

Otantik aşk, paralel biçimde, olgun ve bağımsız bir ötekiyle ilişki kurma halidir; etik kılınan hayatın rotasıdır, çünkü otoriteyi reddeder, yeni olasılıklara açılır (2010, 335-343). Daigle, otantikliğin “ıstıraplı” olduğunu belirtir. Kendi üzerine düşünmek, insanlığın amaçlarını yitirmemek, bu amaçları özenle seçmek, dünyayı ve özgürlüğü savunmak (2017, 58-59) otantikliğe giden yolun ıstıraplı yapı taşlarıdır.

Sartre, otantikliği bir ideal olarak “Tanrı olmayı arzulamak ancak olamamak” şeklinde tasarlar (Daigle 2017, 57). Ancak Beauvoir için otantiklik ideal değil, gerçekleşebilen pratik bir durumu imler. Gerek *İkinci Cinsiyet*, gerekse kurmacalarında Beauvoir otantikliğin hayata geçirilebilirliği vurgusunu yapar. Örneğin kurmacalarında ilk bakışta tek projeleri erkekler olan kadın karakterleri, terk edildiklerinde derin bir iyileşmeye ihtiyaç duyarlar ve hayatta kalırlar. *Yıkılmış Kadın*’da (1973) Monique, *Başkalarının Kanı*’nda (1943) Helene, *When Things of the Sprit Come First*’ de (1979) Marquerite önemli örneklerdendir. Bu eserlerde otantiklik, karakterler arasında tartışılır.⁸ Bu eserlerdeki sıradan kadınlar,⁹ tutkularından vazgeçerek kendilerini başkalarına adanmışlardır. Tek projelerini/erkekleri kaybettikten sonra nerede kendilerine ihanet ettiklerini sorgular ve kendilerini keşfetmek için cesurca yola koyulur,¹⁰ derin acılardan sonra iyileşme yolunda yürümeye koyulur, kendilerini keşfe çıkar, anlamlarını yaratmaya başlar, sorumluluk alarak/çalışarak, başkalarının değil, kendi isteklerinin gerçekleşmesi doğrultusunda yaşamaya çağırılırlar. *İkinci Cinsiyet*’de belirtildiği gibi, kendilerini yeniden yamaçların tepesinde tek başlarına, bağımsız bulunca artık eş/anne/ev kadını değil, insan varlığı olduklarını hatırlayacaklardır. Edilgen dünyayı seyre dalacak, tam bir bilinç olacaklardır. Suyun gizemi, dorukların atılımı karşısında, erkeğin otantikliği ortadan kalkacaktır. Sislerin arasında yürürken, ellerini ırmağa bırakırken, başkaları-için değil, kendileri-için yaşayacaklar, özgürlüklerini yürekten seveceklerdir (Beauvoir 2021-2a, 343). Amaç, kadınların bağımsız ve farklı ilgileri olmasının, erkekler hayatlarından çıktıktan sonra, yeni projelerle

hayata açılmalarının, tutkularını hatırlayıp onların peşinden koşmalarının önemini açığa çıkarmak, kendilerini yeniden nasıl kurduklarına şahit kılmaktır okuru. Zira *Müphemlik Ahlakı Üzerine* (Beauvoir 2022) kendi yaşamından kaçmamanın, sorumluluğunu bırakmamanın üzerine örülmüş bir metindir.

Cleary (2022), Beauvoirci otantiklik kavrayışından hareketle, “Arkadaş ve iş bulmak, aranılan biri olmak için kendimizi satmak zorunda olduğumuz bir dünyada nasıl otantik olabiliriz?” tartışmasını kitabının ana argümanı olarak koyutlar ve otantikliğin mümkün olduğu sonucuna varır. Zira otantik varoluşun/ilişkinin dört temel vurgusu vardır. Bunlar, “kendini özne ve öteki olarak takdir etmek”, “diğerinin özgürlüğüne saygı duymak”, “birlikte aşkın olmak” ve “anlamı birlikte yaratmak”tır. Bunlar bizi biz kılarken, insan olarak ihtiyacımız olan şeyleri de kendimizi kaybetmeden elde edebilmemizi sağlar. Otantiklik durumunu açıklarken, karşıtı olarak konumlanan “inotantik”, “romantik” ve “ataerkil romantik” kavramlarından da söz etmek gerekir.

İnotantik, Romantik ve Ataerkil Romantik

İkinci Cinsiyet'de Beauvoir (2021-1a), aşık kadını, kendisini erkeğin gözünden gören, onun sevdiği kitapları okuyup müzikleri dinleyen, fikirlerini değerli bulan, bütün yolların ona çıktığı bir varoluşla betimler. Ötekinin tüm değer ve anlamın, hislerin kaynağı olarak görüldüğü bu varoluş tarzı, hiçbir manada olumlu değildir: Kadını indirger, bağımlı ve ötekine tabi kılar. Ben, tamamlanma isteğiyle ötekine bağlanır. Ötekini bir özgürlük ya da özerklik olarak görmez. Ben-öteki arasındaki mesafeyi önemsemez: “Kadın için aşk, bir efendi uğruna tamamen bir vazgeçişdir.” (Beauvoir 2021-1a, 372). Bu durum elbette kadınların doğasından gelmez. Filozof bu durumu kadının çocukluğundan beri erkeğe yöneltilmiş ama eşit olmasına izin verilmemiş, onu egemen olarak görmeye çağırılmış olmasına bağlar. Beauvoir'a göre, insan olma talebini bastıramamış kadının düşleyebileceği şey, kendi varlığını bu

üstün varlıklardan (erkeklerden) biri doğrultusunda aşmak, egemen özneye birleşmek, iç içe geçebilmektir (2021-2a, 372). Aşık kadının mutluluğu, sevdiği adamın onu kendi parçası olarak kabul etmesi ve bu durum sürdüğü sürece, kadının ikincil hissetmesinin bir sorun yaratmaması, kendisini doğrulanmış hissederek alçakgönüllü mutluluk yaşamasıdır (Beauvoir 2021-2a, 381; 387). Bu ise filozofun “inotantik” varoluş biçimine gönderme yapar (Walker 2010, 337-341).

Walker, “Love, and Authenticity: Beauvoir’s Lesson in What it Means to Read” adlı makalesinde “inotantik” durumu “romantik” olarak betimler (2010, 334). Walker için inotantik durum, kendini tamamlama isteği, bağımlılık, kendini ötekinin gözünden görerek indirgeme durumdur. Walker, kavramı okuma edimine uyarlar. Beauvoirci otantiklik kavrayışını ve onun Sartre ile yaşadığı ilişkiyi otantik olarak betimlemesini¹¹ temel alarak Beauvoir’nın Sartre’in metinlerini nasıl okuduğunu tartışır. Yazara göre, romantik okuma da romantik ilişki de olgun olmayan bir bağımlılıkla ve kendini tamamlama isteğiyle doludur ve ötekinin/metnin olanaklarını, limitlerini görmeye imkân vermezler. Çünkü agresiftirler, sabırsızdırlar. Ötekinin/metnin olanaklarını yok eder, indirgerler. Beni/okuyucuyu ötekine/metne maruz bırakırlar. Öteki/metin de beni/okuyucuyu kendi öznelliğinden ve bağımsızlığından yoksun bırakır. Eleştirel olmayan bir ilişki/okuma olarak romantik durum, ötekinin/metnin farklı ilintilenme/okuma olanaklarını ortadan kaldırır.

Otantik okumada ise metnin sınırları genişler. Bu da iki eşit arasında kurulan ve metni tanrılaştırmayan okuma biçimine gönderme yapar. Aynı otantik ilişkinin betimlenmesi gibi, otantik okuma da muğlaklığı kutlar, çoklu anlamları kabul eder, etik bir karşılaşma yaşatır (Walker 2010, 334-355). Bu noktada yazar, Beauvoir’nın Sartre metinlerini otantik okuduğunu, onları nesneleştirmediğini ama kontrolsüz de bırakmadığını, bağımsız sonuçlara varabilmek için olgun ve eleştirel bir okuma yaptığını belirtir (Walker 2010, 348).

Morgan da kadınlarının varoluşunu indirgeyen “inotantik” ilişki durumunu ataerkil-romantik olarak niteler. Romantik aşkın erkeğin değerlerine, kişiliğine uygun bulunmadığını, kadınların kişiliğine içkin kabul edildiğini belirtir. Romantik aşk olmadan, kadınların kendilerini adayarak sevmeyi bilemeyeceğinin, kadınlıklarından eksileceğinin varsayıldığını yazar (1986, 118-131). Morgan, Beauvoir felsefesi bağlamında romantik aşkın problemlerini şöyle özetler: Romantik aşk, kadınların kararlarını ikinci planda tuttuğu için ahlaki değildir. Kadınları indirgeyerek erkeklere zarar verir çünkü iki eşit arasındaki olası ilişkiyi ortadan kaldırır. Erkek değer sisteminin yeniden üretilmesine neden olarak topluma zarar verir. Var olan değerleri yeniden ürettiğinden, ilişkiye zarar verir çünkü ilişki zenginleşemez (1986, 139-144). Morgan’a göre, pek çok kadın bir olma idealinin, romantik ilişkinin yüceltilmesinin, birini idealize ederken kendilerini indirgediklerinin farkında değildirler. Morgan, özellikle kadınların kendilerini erkeklerle ve ilişkileriyle tanımlaması, anlam kazanması olarak betimlediği “özdeşleşme” kavramını sorunsallaştırır (1986, 131).

Bu kısımda, Beauvoirci açıdan kadınların özgürlüklerini tadarak yaşamalarını ve erkek/evlilik/aile ile birlikte farklı projelere, tutkulara sahip olmalarını imleyen otantik varoluş, inotantik/romantik durumla karşıtlığı içerisinde anlamlandırılmaya çalışılmıştır. Buradan hareketle çalışmanın yönetsel yaklaşımına geçilebilir.

Fenomenolog Beauvoir

Nitel bir yöntem olan fenomenoloji bu çalışmanın yönetsel yaklaşımını oluşturur. Zira Beauvoir Fransız varoluşçu fenomenoloji geleneğindedir (Gothlin 2021, 48) ve meselesi, fenomenolojik betimleme yapmak, bedenli özneler olarak kadınların baskılanmışlığını, ötekilerle ilişkilerini, kendi deneyimlerinden yola çıkarak ortaya koymaktır. Beauvoir, Husserl¹² ve

Merleau-Ponty¹³ fenomenolojisinden etkilendiğini yeri geldikçe belirtmiştir¹⁴.

Husserl ve Merleau-Ponty'nin düşünceleri bağlamında, insanın kendisini dünya aracılığıyla gerçekleştirmesi, dünyaya yönelmesi, böylece dönüşmesi ve değişmesi, kısaca dünya ile sürekli bir şekilde belirlenemez ilişki içinde bulunması, Beauvoir fenomenolojisini anlamak açısından değerlidir. Dünyada bulunmakla gelen bu tamamlanmamış ya da sabitlenemeyen etkileşimsel ilişki; insanın bedenli varoluşu üzerinden dünyaya katılması, dünya aracılığıyla kendini gerçekleştirebilmesi, düşünmenin bedenden bağımsız olamayacağını imler (Aydın 2020, 80). Zira Beauvoir, cinsiyet farkının yaşayan beden ve deneyim kavramından kaynaklandığını belirtir (Heinamaa 1999, 117). Husserl'in de Merleau-Ponty'nin de felsefesi beden merkezli, insanın dünyayla olan ilişkisini, öznenin bedenli varoluşu üzerinden okuyan yönelimsel felsefelerdir. Yönelimsellik zihinsel sürece gönderme yapmaz. Zira özne ve nesne ayrı/bağımsız iki varlık değil, bilme ilişkisi de öznenin dış dünyayı algı yoluyla bilmesini ifade eden ilişki değildir. Dolayısıyla yönelim öznenin dünyada bulunuş tarzıdır (Aydın 2020, 80).

Fenomenoloji, Beauvoir'nın yaşama, gözleme, deneyimleme biçimini dolaşır; filozof için dünyaya yönelik bir varoluş biçimini ifade eder (O'Brien 2021, 7). Ancak filozof, Husserl ve Merleau-Ponty'den farklı bir yerde durur, feminist fenomenolojinin kurucusu olarak anılır. Kendisi bunu açıkça dile getirmediğinden bu durum yoruma açık kalsa da (Oksala 2023, 143), *İkinci Cinsiyet*'in yaşanan deneyime dair vurgusu,¹⁵ kadın deneyimi konusunda sunduğu betimlemeler, bu argümanda önem kazanır. Beauvoir'nın sosyal dünyaya yaptığı vurgu, tarihsel ve politik olana verdiği önem (Oksala 2023, 137-143), belirsiz güç ilişkilerini, eşitsiz sosyal ilişkileri, derinlere yerleşmiş önyargıları sorunsallaştırabilmesini sağlar. Beauvoir fenomenolojisinin politik ve etik kapasitesi, deneyimimizin aracısız ve doğrudan değil toplumsal cinsiyetlendirilmiş olması, hem betimlemeyi hem eleştirmeyi olanaklı kılar

(Oksala 2023, 137-140; Gothlin 2021, 48).

Filozof, fenomenolojik betimlemeyle, kadınlığın ontolojik statüsünü, bize kendisini nasıl sunduğunu anlamlandırmak ister (Heinamaa 1999, 122). Çünkü kadınlığın durgun/değişmez bir doğası yoktur, genel kurallar bütünü altında sabitlenemez; olma durumu sürekliliğinde yer alır. Beden, filozofa göre, “yaşayan beden” olarak olası davranışlara, ufuklara, farklı varyasyonlara, değişimlere açılımı imlediğinden, ötekilerle ilişki içerisinde etkileyen ve etkilenen olduğundan, belirsizlikle kendi farklı yollarını yaratma ihtimalini barındırır. Beauvoir bunu fenomenolojiden yola çıkarak anlamlandırır. Filozof, kadın olmayı deneyimlemeyi tartışır ve kendisini de bedenli özne olarak bu tartışmanın içinde konumlandırır.

Beauvoir’ın, cinsel ezilmeye dair fenomenolojik yaklaşımla ele aldığı bedenli öznelerin deneyimlerine dair odak, bu yazı için büyük önem taşır. Bedenimiz sayesinde dünyayı nasıl algıladığımız önem kazanır. İşte bu yazıda fenomenolojik yaklaşımla kendileri de eşleri de üniversitelerde çalışan kadınların deneyimleri esas alınmaktadır. Zira araştırma, yöntemi gereği, insan deneyimini çok boyutlu olarak anlama amacı taşımaktadır.

Fenomenolojik Analiz

Fenomenolojik analiz, bir kişi ya da grubun bir fenomene ilişkin olarak kurguladığı anlamı bilme ihtiyacı üzerine kurulu nitel bir araştırma yöntemidir ve fenomeni deneyimlemiş kişilerin anlatılarını esas alır (Tekindal ve Uğuz-Arsu 2020, 178-179). Bu araştırmanın amacı evli akademisyen kadınların kendiliklerini yaşama ve evliliklerine dair deneyimleri, bunlara atfettikleri anlamı betimlemek olduğundan, varoluşçu eleştirel feminist fenomenoloji perspektifinde yürütülen araştırmanın katılımcılarını akademisyenlerle evli akademisyen kadınlar oluşturmuş ve onların anlatıları esas alınmıştır. Akademisyenlerle evli akademisyen kadınların seçilmesinin

sebebi ise, eşlerin benzer meslekte çalışmaları itibariyle işin doğasını kavrama potansiyellerinin yüksek olduğunun öngörülmesidir. Bu durumun kadınların otantik varoluşlarına ve ilişkilerine dair deneyimlerine nasıl yansıdığına betimlenmesi amaçlanmaktadır.

Creswell, fenomenolojik araştırmada, katılımcı seçimlerinin dikkatle yapılması gerektiğini, kartopu stratejisinin deneyimlenen durumu paylaşan katılımcıları seçmek için uygun olduğunu belirtir (2020, 154-158). Bu araştırmanın katılımcılarına kartopu yöntemiyle ulaşılmıştır. Dukes'e göre, fenomenolojik araştırma için katılımcı sayısı bir kişiden üç yüz kişiye dek değişebilirken (1984), Kleiman bir kişi ile en fazla on kişi (2004, 11), Wilson bir ile üç kişi (2015, 41) arasında olması gerektiğini yazar. Dolayısıyla katı bir kural bulunmamakta, literatürde olması gereken katılımcı sayısı farklılıklar gösterebilmekte ve bu durum özelinde verilerde doyuma ulaşma önem kazanmaktadır. Araştırma için ulaşılan on beş akademisyen kadın, devlet ve vakıf üniversitelerinde Dr. Öğretim Üyesi, Doçent ve Profesör olarak çalışmaktadırlar. Bu noktada önemli olan katılımcıların, araştırılan konuya dair deneyimlerini paylaşmaya istekli olmalarıdır (Wilson 2015 41; Creswell 2020, 83; Yıldırım ve Şimşek 2016, 71). İki akademisyen daha sonra vakitlerinin kısıtlı olması sebebiyle çalışmaya katılamayacaklarını bildirmişlerdir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde açık uçlu sorular yöneltilen on üç katılımcının dört tanesi mühendislik, altı tanesi sosyal bilimler, üç tanesi mimarlık alanında çalışmaktadır. (Tablo)

Analiz aşamasında, anlatılar Cleary'nin (2022), filozofun otantiklik ve otantik ilişki kavramlarına yönelik çalışmasında belirlediği temalar temel alınarak çözümlenmeye gidilmiştir. Bu süreçte, araştırmacının kendi varsayımlarının/yorumlarının katılımcıların eşsiz dünyasını gölgelememesi için "epoche", paranteze alma uygulanmıştır. Clearly'nin *İkinci Cinsiyet*'deki ilişkilere dair belirlediği iki olumsuz tema olan "(eşyle) farklılaşmama/bir olma"¹⁶, "(eşini) idealize etme"¹⁷ ve kadınların kendilikleri üzerinden

tanımlanan ve evlilikleriyle ilintilendirilen iki olumlu ana tema olan “birlikte anlam yaratma”¹⁸ ve “ötekinin öznelliğine saygı duyma”¹⁹ esas alınmıştır. Ayrıca bunlara, Beauvoir’ın düşünsel yolculuğunda öne çıkan, kadınların başka kadınlarla (bu araştırma bağlamında öğrencileriyle) deneyimlerini paylaşmalarını imleyen “fark yaratma” temasına ilişkin sorular eklenmiştir. Temalar, alt temalar ve betimlemeler kesişimsel olarak birbirlerinin içinden geçmektedir. Fenomenolojik araştırmanın doğası gereği katılımcılara, “Sizce evlilik nasıl işler?” ya da “İdeal bir ilişkide iş bölümü nasıl olmalıdır?” gibi tanım soruları değil, “Kendinize ait zamanın ve mekânın eşinizle eşit olduğunu, bu alanları deneyimlerken size saygı duyulduğunu hissediyor musunuz?” ya da “Araba kullanmamanızı bağımlılık olarak mı deneyimliyorsunuz?” gibi deneyimlerine dair sorular yöneltilmiş, filozofun uyguladığı gibi, katılımcıları, vazgeçilmez bir sorgulamaya götüren eleştirel bir yol açılması amaçlanmıştır. Katılımcılardan üç tanesi, soruların kendilerini uyandırdığını belirtmişlerdir.

Analiz ve Tartışma

Koşulları eşit olmayan, aynı mesleği yapan farkı insanlar

İlk ana temada bulunan “evin ve mekânın deneyimlenmesi/betimlenmesi”, katılımcıların olumsuz anlamda en fazla ortaklaştıkları alt temadır. Bu noktada evin İkinci Cinsiyet’de kadının ikincilleştirilmesinde önemli bir mekân olarak belirdiği ortaya çıkar (Beauvoir, 2021a-2a,180). Zihinsel yükünden aile topluluğunun mutluluğunu sağlamaya dek ev, kadınların sorumluluğudur. Evlilik, ev işleri bağlamında kadını sakatlamış ve tekrara alışmış bir hale getirmiştir (Beauvoir 2021a, 222). Beauvoir bu noktada erkeğin misyonunun eylem olduğunu; üretmesi, dönüştürmesi ve yaratması gerektiğini, bunun için kendi ötesine geçmesi gerektiğini belirtir. Öte yandan kadın da insan varlığı olarak benzer bir oluşa sahiptir. Ama geleneksel evlilik, kadını kendini aşmaya davet etmemiş, onu içkinliğine kapatmıştır (Beauvoir 2021-1a, 179).

Bu nedenle, ev bu araştırma için önemli bir mekandır. Katılımcılar, akademik işin yoğunlukla evde gerçekleştiğini belirtmiş, ancak eve döndükten, varsa çocuk uyuduktan sonra sınav okuma, ders hazırlama, araştırmalarını sürdürme pratiklerini yürütebildiklerini paylaşmışlardır. Dolayısıyla akademisyen kadınlar için ev bir çalışma mekânı olarak belirmiştir. Evde aktif olarak çalışmalarına karşın, kendilerine ait mekân/çalışma masası konusunda şu deneyimleri paylaşmışlardır:

Küçük evlerde yaşadık, kendime ait odam yoktu. Şimdi evimiz büyük, yine odam yok. TV karşısında, eşim dizi izlerken elimde bilgisayarım çalışmaya çalışıyorum. Eşiminse birden çok mekânı var. Hobileri, çalışması için. Benim bir mekânım olmadığı gibi zamanım da yok gibi hissediyorum. (K7)

Ortak masamızda çok eşya var. Kontrolümde olmadan eşyalar benim tarafıma itiliyor... Dizüstümü nereye taşırsam orası benim oluyor. Ama bazen çalışmaya çalıştığım yer de sorun olabiliyor. (K6).

Yıllarca evde çalıştım, kadrom yoktu. Eşim ise okulda çalışıyordu. Evde kullandığım küçük masayı da paylaşmak istiyor, yemek masasında çalışmak istemiyordu. Benim çalıştığım masayı kendi eşyalarıyla doldurmaya, dağıtmaya, bana alan bırakmamaya başlayınca, masayı onunla paylaşmayı reddettim. Bu büyük sorun yarattı. Orası benim tek alanımdı, ihtiyacım vardı çalışmak için. Onun eşyalarının altında kalmayacağını, düzeni koruyacağını bilsem yine de paylaşırdım. (K1)

Evde kendime ait masam yok, ev işleri bitince salonda çalışmaya başlıyorum... O zaman kimse rahatsız etmez. (K13).

Çalıştıkları alanlardan kaynaklanan bir fark ortaya çıkmaksızın, katılımcıların mekân konusundaki olumsuz deneyimleri, zaman anlatılarıyla benzer özellikler göstermektedir.

Televizyon izleyemediğim, kendime zaman ayıramadığım halde, bir şey yapmam gerektiğinde, “zamanında yapsaydın” nitelemesiyle karşılaşıyorum. Her şeyin standart şekilde yapılması gerektiğini düşünüyor. Halbuki bir iş farklı şekillerde ve zamanlarda yapılabilir. (K6)

Kendime zaman ayırdığımda bunu rahatlıkla yaşayamıyorum. Evde beni bekleyen işler oluyor, eşim bir kerelik üstlense bile geciktirdiği için, bulaşık makinası yerleştirme gibi, sonradan işimi zorlaştıracaklarını biliyorum. Bunları yapmak için yine zamanımdan feda ediyorum. Ama daha çok eşim suçlu hissettirebiliyor kendime zaman ayırdığımda. (K1)

Odamız ortak, eşim zamanın çoğunu orada geçiriyor. Benim için bu mümkün değil. Çalışma odasına, ki adı “babanın odası,” gidebilmem için eve dair pek çok işi bitirmem gerekir. (K9)

Evlerinde kendilerine ait mekanlarının olmaması/kısıtlı olması ve zamanı eşlerinin/erkeklerin algıladığı şekilde kullanmalarının beklenmesi bu anlatıların ortak noktası olarak belirmektedir. Filozofun betimlediği üzere evliliğin kadını çağırdığı içkinlik en çok bu bağlamda görünür olmaktadır. Aynı işi yapan eşlerin evdeki zaman ve mekân paylaşımının, kadınlara kendi mekânında/zamanında kendi aşkınlığını yaşama fırsatı vermediği, eşit *çalışma koşullarını* sağlayamadığı görünür olmaktadır.

Öte yandan, araştırmanın aynı ana tema altındaki “bağımlı olma” ya da “onsuz bir hayatı düşünememe” alt temaları, akademisyen kadınların deneyimlemeyerek ortaklaştıkları başka bir bağlama *işaret etmektedir*. Beauvoir yazınında, bağımlılık kadın için en büyük risktir. İlişkilerdeki romantiklik vurgusuyla ortaya çıkan “tek ve bir olma erdemi” bu sebeple yüceltilemez/yüceltilmemelidir. Bağımlı hissetmek çerçevesindeki sorulara üç katılımcı “araba,” bir katılımcı ise “sosyal hayat” bağlamında bu hissi

deneyimlediklerine dair yanıtlar vermişlerdir. Diğer katılımcılar, bağımlı değil, “bağlı hissettiklerini” dile getirilmiştir. Ekonomik bağımlılıkla ilgili sorularda, eşi tarafından evin gelirin e yardım niteliğinde para kazandığı hissettirilen katılımcı hiç yoktur. Hepsisi ekonomik anlamda bağımsız olduklarını belirtmişlerdir.

Bağımlılık vurgusu ile ilintili diğer bir bağlam da, *İkinci Cinsiyet*’de betimlenen “tek projesi evlilik olan kadınlar”ın ilişkileri bittiğinde “Ansızın yerinden edilmiş, tasarılarından kopartılmış ve hiçbir yardım olmadan kendi kendisine kalmış” (Beauvoir 2021-2a, 312) gibi hissetmeleri durumudur. Zira tam anlamıyla hazırlıksız şekilde sınırı geçmek zorunda bırakılmışlardır (Beauvoir 2021-2a, 312). Bu bağlamda katılımcılara evliliklerinin sonlanması hakkındaki düşünceleri sorulmuştur.

Ayrılma isteği sebepleriyle birlikte, rasyonel şekilde açıklanırsa kabul ederim. (K8),

Hazır olduğum zaman kabul ederim ya da ayrılığı benim önermem lazım. (K9),

Dünyanın sonu değil, alışkanlıklar yüzünden önceleri zor olabilir yalnızca. (K10)

Bu tema ekseninde hiçbir katılımcının evlilik bitimi kaygısını ya da maddi bağımlılığı deyimlemediği, psikolojik bağlamda dört katılımcının yalnızca bir konuda (araba ya da sosyal hayat gibi) bu hissi deneyimlemedikleri ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, Beauvoir düşüncesinde kadınlar için ilişkisinin/erkeğin/evliliğin tek proje olma durumunun, eninde sonunda kadınlara getireceği yıkım kaygısı, katılımcıların hiçbiri için söz konusu değildir. Bu yıkım için ilişkinin hazin sonunu beklemek gerekmez; ilişki sürerken, başkasının onayını beklemek/idealize etmek/adanmak/bastırılmak durumları da umutsuz çabalardır. Bu noktada da katılımcıların hiçbirinin anlatılarında bu kaygıların bulunmadığı belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların bu temaya

dair deneyimlerinin bütünlük, aile, destek kavramlarında yoğunlaştığı ortaya çıkmıştır.

“Ev kadını olmamaya dikkat ediniz!”

Bu, Sartre tarafından Beauvoir’a verilen etik bir tavsiyedir (1991, 57).

²⁰ Bu noktada iyimser değişim modeli, kadınların çalışmaya başlamasıyla ev içindeki cinsiyetlendirilmiş iş bölümünün eşit paylaşıldığını belirten çalışmaları anarken (McMahon 1999, Slipman 1995), literatürün ev işlerinin yoğun biçimde kadınların üzerinde olduğunu doğrulamaya devam ettiğini hatırlamak gerekir (Maushart 2002; Lachance-Grzela ve Bouchard, 2010). Hane içi iş bölümünde eşitsizlikler azalmadığı gibi, görünmeyen emeğe dair iş yükü sık ve ağır biçimde kadınlar tarafından üstlenilmeye devam etmektedir (Çakıroğlu ve Con Wright 2023, 74).

İkinci ana tema “idealize etme” ekseninde katılımcılara “kendini adama” deneyimlerine dair sorular sorulurken, ev işleri rutinine hapsedme potansiyeli olan “yararlık düzeyinde yaşama” deneyiminin öne çıktığı saptanmıştır. Ardından da katılımcılara filozofun yazma deneyiminin farklılığını ve “kendi için”liğini vurguladığı ve yararlılık düzeyinde yaşama hissinden sıyrılabilmeyi betimlediği düşünceleri sorulmuştur. Bu tema, “özne olma/sorumluluk alma”yı içeren son ana tema ile kesişimsel bir yapı sergilediğinden yazma deneyimine dair bulgular bu bölümde ele alınmıştır. Bu noktada, “Sıklıkla ev işlerinden anneliğe dek tüm uğrakların birbirini içerdiği bir rutinde yaşadığımızı, yararlık düzeyinde kaldığımızı deneyimlediğiniz oluyor mu? Yoksa yaratıcılığınıza ve farklılığınıza dair yoğun deneyimleriniz var mı?” sorusuna katılımcıların on bir tanesi söz konusu yararlık düzeyi rutinini sıklıkla deneyimledikleri yanıtını vermişlerdir. Ancak sıklık oranı değişmektedir.

Tüm işler rutin olarak üzerimde. Çocuğun ihtiyaçları, köpeğin bakımı, yemek, toplama, çamaşır vs. Okuldan eve geldikten sonraki zamanım bunlara gidiyor. Eşimin zamanı olduğunu, telefonuyla vakit geçirmesinden, haberleri ya da bir dizinin bölümlerini üst üste izlemesinden anlayabiliyorum. Benim bunları yapmam mümkün değil. O saatleri ev için kullanmalıyım. Aksi takdirde evin düzeni yürümez. Bunu çoğunlukla kızgınlıkla deneyimliyorum. Bazen yansıtıyorum, bazen içime atıyorum. Mesela yemeğin ardından çocuğu uyutup yorgun olduğum halde, kalkıp mutfakta kalanları toplamanın yıpratıcı olduğunu düşünüyorum, iş yükünü paylaşabilmeyi isterdim. Ancak ev işleri benim tüm anlamımı oluşturmuyor. Yaratıcılıkla yüklü bir işte çalışıyorum. En çok da yayın yapmak farklı bir doyuma ulaştırıyor. O zaman ben oluyorum. (K1)

Çocuğum olduktan sonra yararlık düzeyinde yaşamaya başladım. Şimdi idari işlerim nedeniyle okulda kendi araştırmamı da yapamıyorum. Bir çeşit memuriyet. Dolayısıyla evde-işte bu düzeyde yaşıyorum. İşten dönmek için arabaya bindiğim anda akşamın işlerini kafamda sıralamaya başlıyorum. Tabii bunlardan ilki çocuğun ne yiyeceği... Evde tartışmasız ben kontroldeyim. Bundan vazgeçemem. (K8)

Beauvoir düşüncesinde, evlilik ve annelik deneyiminin baskı haline gelebilmesinin koşulu, aynı kişinin devamlı ev ve bakım işlerini yerine getirmesidir. Annelik bir varoluş nedeni olarak hizmet edemese de, anne olmak isteyenler için anlamına/amacına ulaşan bir kurum olabilir, kadınların varoluşunu zenginleştirebilir. Özgür varlıklar arasındaki karşılıklı birliktelik de evlilik sınırlarında gerçekleşebilir. Ancak katılımcılar evlilik/annelik deneyimlerine dair bakım işlerinin baskı haline gelmesine dair deneyimlerini paylaşmışlardır. Bu temaya dair betimlemelerinde ise yoğunlukla düzen ve kontrol kavramlarını kullanmışlardır.

Yararlık düzeyini hiç deneyimleyemeyen katılımcı mevcuttur:

Hiçbir koşulda yararlık düzeyinde yaşamıyorum. Yazmayı ve okumayı çok seviyorum. Onlar beni ben yapıyor. Öğrencilerle konuşmayı seviyorum. Benim için değerli. Eğer bu işi yapmasam, yine yaratabileceğim bir iş yapardım. (K13)

Aynı ana tema altındaki “Eşe adanma ya da fedakarlık” bağlamındaki “Zorunda kalsanız, eşinizin işi için kariyerinizi feda eder miydiniz?” sorusuna hiçbir katılımcı doğrudan olumlu yanıt vermemiştir. Şartlara göre olumlu yanıt verebileceklerini söyleyenler olmakla birlikte, olumluya yakın betimleme yapan üç katılımcı artık kariyer basamaklarını tamamladıkları için işlerini bırakabileceklerini, bundan birkaç sene önce olsa yanıtlarının olumsuz olacağını belirtmişlerdir. Diğerleri,

Çocuğum küçükken başka şehirde, üniversitede çalışıyordum. Çocuğumu götüremeden oradaki işlerimi yürüttüm. O zor zamanlarda dahi kariyerimi bırakmayı düşünmedim. (K8)

Kadrosuz uzun yıllar geçirdim, iş bulsam, eşimden ayrı, çocuğumla yaşayacaktım ama bulamadım. Evliliğim için kariyerimi feda etmezdim. (K1).

Adama nosyonunun yoğunlukla aile bağlamında söz konusu edildiği ortaya çıkmıştır. Tüm katılımcılar kendilerini “kendim-için varlık” ile “ailem-için varlık” kesişimselliğinde betimlemişlerdir. Diğer iki ana tema ise öteki ile ilişki çerçevesindedir.

Ötekini sınırsızca kabul etme

Bir ilişkide birlikte zenginleşme, verili anlamları sorgulama ve yeni

şeyler keşfetme, “öteki” bağlamında önem kazanır. Öteki, *Müphemlik Ahlakı Üzerine*’de, benim için dünyada bir nesne, doluluktur (Beauvoir 2022, 193.) Öteki benden hiçbir şey istemez. Benim dolduracağım bir boşluk değildir. Kendimi onda doğrulayamam (Beauvoir 2022, 209) İnsan kendi varoluşunu ancak öteki vasıtasıyla gerçekleştirebilir, aksi takdirde kendi öznelliğine takılı kalır. Ötekinden dolayımlanan bu durum, ötekiyle ilişki, Beauvoir için otantik oluş açısından vazgeçilmezdir. Kendimi açarak ötekilerle birlikte zenginleşirim, ötekine ihtiyacım vardır (Daigle 2017, 58). Beauvoir düşüncesinde, öteki özgür olmalıdır ve bunu maksimize etmek benim görevimdir. Otantikliğe giden yolun önemli taşlarından biridir bu. Dolayısıyla burada vurgu, kadının ve erkeğin özgürlüğüne, iki eşit arasındaki ilişkiye yapılmaktadır. Yani otantik aşk, otantik olma durumunun bir devamıdır. İlişkideki bu karşılıklılık filozofa göre kolay değildir. Ötekinin öznelliğine saygı duymayı, onun her an gidebilecek bir özgürlüğün üyesi olduğunu kabul etmeyi gerektirir. Ötekinin ötekiliğine âşık olmak, ona sahip olmaktan vazgeçmek, sınırsızca kabul etmeyi, saygı duymayı gerektirir. Otantik ilişkide âşıklar birbirlerini tüketmeden, dayatılan yasalara ve anlamlara birlikte karşı çıkarlar (Walker 2010, 339).

“Birlikte Anlam Yaratma” ve bu çerçevede kurgulanan “Eşinizle birlikte, başka türlü edinemeyeceğinizi düşündüğünüz bir anlam yarattığınızı, birlikte zenginleştiğinizi ve verili anlamları eleştirdiğinizi deneyimliyor musunuz?” sorusu tüm katılımcılar tarafından olumlu yanıtlanmıştır. Felsefeden politikaya eşleriyle birlikte sorunsallaştırdıkları konulardan, birlikte yapılan spora ya da bilimsel çalışmalara dek geniş bir yelpazenin söz konusu edildiği gözlemlenmiştir:

Birlikte yarattığımız ekolojik bir bahçemiz var. Hem sevdiklerimizle paylaşıyor hem profesyonel olarak üreticilik yapıyoruz.... Birlikte olma amaçlarımızdan birinin başka insanlar için fark yaratmak, güzellikler üretmek olduğunu düşünüyoruz. Birlikte çoğalamayacak ortak

yanımız yok demektir, herkes kendi yoluna gitmeli. (K4)

Hemen her şeyi birlikte yapıyoruz. (K12).

Çok fazla felsefi tartışma yaşıyoruz, entelektüel anlamda. Derin tartışmalar. Sonra bana makale gönderiyor o konularda. Ummadığım bakış açıları görüyorum onunla. (K13)

Akşamları konuşuyoruz genelde, çocuk uyuyunca. Kafamdaki, sorguladığım şeyleri paylaşıyorum. Zaman ne yazık ki kısa ama çok değerli. (K5)

Kesinlikle birlikte zenginleşiyoruz, yayınıımız bile var. (K11)

Kafamızdakileri uzun uzun konuşabiliyoruz. Bölümlerimiz ayrı ama ona araştırma konularımı anlatırım. Hayata, bilime, sanata, farklı perspektiften bakmak da, bazen aynı şeyleri okumak da, birbirimizden öğrenmek de iyi geliyor. Onunla tanışmadan önce spor yapmamıştım hiç mesela. Artık hayat tarzı benim için. Bu tür paylaşımlar yapabilmek bence bir lüks. (K1)

Birbirimize yakın alanlarda çalışmamız bizi çok besliyor. (K6).

Bu temaya dair betimlemeler ise eğlence, ortaklık, muhabbet olarak belirmiştir. Eşle birlikte zenginleşme, karşılıklarına dikilen doğruluk iddialarını birlikte sorgulama ve keşfetme, ortaklaştıkları deneyimlerdir.

Özne olmayı, kendi kararlarının sorumluluğunu almayı içeren ana tema ekseninde ise katılımcılara eşleriyle ilişkilerinde kendilerine dair anlam kurguları sorulmuştur:

Kendim-için varlığım. Kendimi hiç eş-olma ya da annelik üzerinden tanımlamadım. İçimdeki tutku hep yaratma, yazma, yaşama üzerine. Kendimi öncelikle bunlarla anlatırım. Annelik yapıyorum çünkü çok sevdiğim bir çocuğum var. Eş oldum çünkü evlendim ama bunlar benim

birincil tanımlayıcılarım değil. (K1)

Önce ben geliyorum. Ben mutlu ve kendim gibiysem çocuğum da eşim de iyi hisseder. Kendimi gerçekleştirmem lazım. Hep öyle yaptım. (K13).

Kendim-için diye yanıtlarım. Geri planda kalamıyorum. (K8)

Bu noktada varoluşlarını kendilerini tanımlayan ikincil tanımlardan (annelik, eş olma durumu gibi) önce kuran katılımcıların olduğu gözlemlenmektedir. Bu temaya ait “Eşinizden farklı kararlar alarak eleştirildiğiniz bir durumda istediklerine sahip çıktığınızı mı yoksa birlikteliğinize zarar geleceği hissini mi daha yoğunlukla deneyimliyorsunuz?” sorusuna ise farklı cevaplar gelmiştir:

Hemen her şey benim kararlarım doğrultusunda ilerlesin istiyorum, kendimi gerçekleştiriyor gibi hissediyorum, sonrasında gerçekleşecek tartışma beni kaygılandırır da. (K1)

Pasif direnişle karşılaşacağım için ısrar etmiyorum. (K6)

Mutlaka ikna ediliyorum, benim isteğim genellikle yapılıyor. (K7)

Evliliklerinin kendileri olma hislerini desteklediğini hissetme bağlamında kurgulanan sorulara iki katılımcı olumsuz yanıt vermişler,

Çok fazla fedakârlık yaptım/yapıyorum. Şimdiye dek isteklerimin yavaşça, ikna edilerek değiştirildiğini hissediyorum. Zorla bir şey yapmak zorunda bırakılmadım ama istediğimi yapamayacağımı, ikna edileceğimi biliyorum. (K7).

Diğer iki katılımcı da kendilerine dair yapmak isteyip yıllardır erteledikleri şeyleri yapma konusunda paylaşımda bulunmuşlardır. Çocukları olduktan sonra, biri müzik diğeri dansa başlamanın özgünlük hissi verdiğini

belirtmişlerdir. Bir başka katılımcıysa, yıllardır içinde gönüllü olarak bulunduğu profesyonel organizasyonun etkinliklerine katılımı konusunda şu ifadeyi paylaşmıştır:

Burada gönüllü olarak nitelikli data işliyorum. Eşim tarafından zaten az zamanım olmakla, işim olmayan bir şeye zaman ayırmakla suçlanıyorum. (K6)

Ben baskın görünüyorum ama sonunda genelde onun dediği oluyor. Tabii kötü hissedip laf çarpıyorum sonradan. Senin yüzünden diyorum. (K9)

Kendilerini kendi-için olarak belirleyen katılımcıların kendilerini aşma eylemine sahip çıkma pratiğini dile getirdikleri, buldukları durumu kat etme seçimini yaptıkları; kararlarında ısrar etmeme seçimi yapanların ise bunu farkındalıkla seçtikleri açığa çıkmaktadır.

Özgürlük her zaman desteklenmeye değer

Son ana tema “fark yaratma”dır. İçinde tüm tekilliklerimizle bulunduğumuz durumun eşitsizlik içerdiği gerçeğini herkesin fark etmesini sağlamanın önemine dayanmaktadır. Zeynep Direk, kendileri içkinliklerinden çıkamadıkları halde, diğer kadınların buna mahkûm olmaması için çabalayan ve bu varoluş biçiminin norm olarak tüm kadınlara dayatılmasına itiraz eden kadınlar olduğunu belirtir. Önemli olan kadınların verili şartlar içinde mevcut durumundan çıkıp çıkamadığı değil, durumun tarihsel olarak sürdürülmesine destek verip vermedikleridir (2022-2a 16). Bu noktada, akademisyen kadınlara öğrencileriyle iletişimleri ekseninde sorular yöneltmiştir. Katılımcıların çevrelerindeki kadınlar için fark yaratma teması bağlamındaki betimlemeleri “deneyim paylaşımı” ve “yol gösterme”de yoğunlaşmıştır:

Kadın öğrencilerimle sohbetlerimde/derslerde, kendi deneyimimi paylaşmaktan çekinmiyorum. Olasılıklarını söylüyor, kendilerini

gerçekleştirmelerinin önemini kavramalarını istiyorum. (K10)

Bunu akademik bağlamda yapmayı önemişiyorum. Yazı yazmaktan araştırma yapmaya, ders içeriklerindeki farkı kadınlıklar vurgusundan tüm seçeneklerinde kendilerini destekleyeceklerime dair öğrencilerin kulaklarına su kaçırmaya dek güçlü bir yöntem izliyorum. (K10)

Derslerde kendi deneyimimi anlatabiliyorum.... Eşit iş bölümünü kendi üzerimden anlatıyorum. Teori var bir de canlı, deneyimleyen biri olarak, birinci elden anlatım var. Bu değerli. (K9)

Öte yandan, farklı düşünen bir katılımcının motivasyonu şu yönde belirlemektedir:

Bekar kadınlara yönelik çeşitli baskılar var. Bir yandan “evlenmelisin,” diğer yandan “evlenirsen okulda işlerini aksatırsın” bağlamında baskılanıyorlar. Bu nedenle öğrencilerimin ya da asistanımın benden yana baskı hissetmemesi için bu konuları konuşmuyorum. (K8)

Kendileri için ideale erişemeyen kadınlar, özgürlük ve eşitlik değerini desteklenmeye değer bulmaktadırlar. Akademisyen kadınlar bu noktada “teorinin yaşanmış deneyimle doğrulanması ve paylaşılması” (K1) ekseninde kendi anlatılarını öğrencileriyle paylaşmakta, bu deneyim aktarımını desteklemeyen katılımcı da bunun yine kadın öğrenciler üzerinde var olan baskılara bir yenisini eklememe düşüncesiyle gerçekleştirmektedir.

Sonuç: “Hiçbir varoluş kendi aşkınlığından vazgeçemez.”

Beauvoir’ın bu argümanı tüm varoluşlar için geçerlidir (2021-1a, 70). Filozof, yararlılık düzeyini yazarak/yaratarak aşmanın mümkün olduğunu düşündüğü bir evren kurmuş, otantik bir varoluşun şartlarından birini de bu minvalde betimlemiştir. Bu araştırma da katılımcılarını kendi(lik)lerini gerçekleştirmelerinin olanağına, bunun için açık yolların hangileri olduğuna

dair eleştirel bir sorgulamaya davet etmiş, akademisyen kadınların anlatılarını görünür kılmaya çalışmıştır.

Katılımcıların tek projelerinin erkekler/evlilik olmaktan çok uzak olduğu, *İkinci Cinsiyet*'de önerildiği gibi ekonomik bağımsızlıkları olduğu ve kendilerini erkeğe göre tanımlamadıkları (Beauvoir 2022-2a 17), adama nosyonunun “eşe adama” minvalinde olmadığı, evde kendi alan ve zamanlarına sahip olmasalar da bunun farkında oldukları ortaya çıkmıştır. Yaptıkları işte anlam yaratan ve aşkınlığını hissedebilen katılımcılar, otantik bağlamda kendilerini kuran özneler olarak araştırma yapmaya devam ederek varoluşsal amaçlarını yerine getirdiklerini düşünmektedirler. Katılımcıların anlatıları, kendilerini özne kılarak sorumluluk alma bağlamında belirmiş, eşleriyle eşit özgürlüklerin üyeleri olduklarına dair deneyimlerini ortaya çıkarmıştır. Dayatılan anlamlara eşleriyle birlikte karşı çıkar, okur ve tartışırken, birlikte anlam yarattıklarına dair deneyimlerini paylaşmışlar, bu minvalde otantik ilişki deneyimlerini tarif etmişler, eşlerinin akademisyenliğine bu noktada vurgu yaparak ortaklaşmışlardır. Katılımcıların hiçbirinin Beauvoirci anlamda romantik ilişki yaşadığı ve kendilerini indirgediklerine dair bir anlatıları bulunmamaktadır.

Katılımcıların öğrencilerine, derslerde/kişisel sohbetlerde özgürlüğü sahip çıkılacak üstün nitelikli değer olarak anlatıp, eşitsizlikleri görünür kıldıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca önemli bir bulgu olarak, deneyim paylaşımlarında kendilerinin ya da eşlerinin akademik disiplinleri bir farklılaşma göstermemiştir.

Kuşkusuz eşinin işi ya da çocuk sahibi olma sebepleriyle akademik kariyerini bırakmak zorunda kalmış kadınlar mevcuttur. Bu kadınlar ne varoluşlarını indirmek ne de kendilerinden vazgeçmek niyetiyle bunu yapmışlardır. Şartların belirlediği bu durum, özgürlüğe yaptığı vurguyla öne çıkan Beauvoir felsefesinde, insanın özgürlüğünün her durumda söz konusu

olamayacağı bir kerteğe işaret eder. Zorunluluklar sebebiyle akademik kariyerini bırakmak zorunda kalmış kadınlar, Sartrecı bağlamda tam anlamıyla halen özgürken, Beauvoir böyle bir özgürlüğün söz konusu olmadığını belirtir. Zira Sartre insanın hapisanede de olsa özgür olabileceğini iddia ederken, Beauvoir bunun mümkün olamayacağını, örneğin, hareme kapatılmış bir kadının özgürlüğünden söz edilemeyeceğini belirtir ve şartların önemini koyutlaması açısından Sartre'dan ayrılır. Şartlar ve özgürlük minvalinde Beauvoirian düşünce, gelecekteki saha araştırmalarının konusu olabilecek bir önem taşır.

1 Evlilik, erkeklere öfkelerini dışı vurabilecekleri alan sağlaması, erotik aşkın deneyimini sıradan ihtiyacın tatminine/göreve dönüştürmesi, kadınların zekâlarının ve yeteneklerinin körelmesine yol açması, kadınları koca bulma/yönetme konusunda hile yapmaya indirmesi, bekar kadınların sosyal açıdan eksik hissetmelerine neden olabilmesi ve bu nedenle birçok genç kadının evliliği temel proje olarak düşünmesine sebep olur (Veltman 2004, 451).

2 Yunan Mitolojisinde bir kayayı sonsuza dek bir tepenin en yüksek noktasına dek yuvarlamaya mahkûm edilmiş kral.

3 İçkinlik ve aşkınlık, karşıt terimler olarak farklı filozoflar tarafından farklı biçimlerde anlaşılmıştır. Bu çalışmada Simone de Beauvoir'ın anlamlandırması esas alınmaktadır. Toril Moi, Beauvoircu içkinliğin karanlığı, geceyi, köleliği, kapatılmışlığı, terk edilmişliği, edilgenliği, ataleti yani olumsuz terimleri işaret ettiğini belirtir (1994,154).

4 Bu minvalde Beauvoir'ın otantiklik kavrayışı üzerine yapılmış çalışmalardan Cleary 2010 ve 2022; Morgan 1986; Moi 1994; Walker 2010; Daigle 2017; Soysal 2019, Fırat 2023 anılmaya değerdir.

5 Akademisyen kadınlar ve toplumsal cinsiyet temelinde ise, Tuncer 2019 ve Poyraz 2023 önemli metinlerdir.

6 Beauvoir'nın betimlemeleri yeni olmadığı halde fikirlerinin özgünlüğü, bedenli öznelere deneyimine verdiği değer, koyutladığı problemin çok boyutluluğu, kadınların otantik varoluşlarının yeniden kurulmasına dair imkânı ve umudu beraberinde getirmektedir.

7 Beauvoir felsefesinde otantik varoluş ve ahlak arasında derin bir ilişki bulunur. Özgürlükle şekillenen ilişkide, kolaya kaçıp ahlak kurallarına/tanrıya/dayatılmış dogmalara bağlanmak söz konusu değildir. Daha ağır sorumluluk gerektirecek şekilde, anlamı öznenin kurması için anlam yapıcı olması, sorumluluğunun ve özgürlüğünün bilincinde olarak kendisini kurması gerekir. Filozofun özellikle *Müphemlik Ahlakı Üzerine* adlı eserinde, ahlak dünyasının verili olmadığı, değerlerin kaynağının kişinin kendisi olduğu, kendi amaçlarına yönelen, tekil insanların oluşturduğu çoğunluk betimlenir (Beauvoir 2022, 24). Bu noktada "Ahlaklı olmak istemekle, özgür olmak istemek bir ve tekdir" ifadesini kullanır filozof (Beauvoir 2022, 29). Daha derin bir tartışma için bkz. Morgan 1986.

8 *Yıkılmış Kadın*'da (1973) Monique, kocası Maurice'in onu "otantik" bulmadığını öğrenir. Kendi anlamını yaratma şansını bundan sonra kazanır. *Başkalarının Kanı*'nda Hele- ne Bomert'den ayrılınca direnişe katılmaya karar vererek kendi anlamını arar. "When Things of the Sprit Come First'de Marquerite, Denis tarafından terkedilince kendisi-için yaşamaya başlar.

9 O'Brien ve College, Beauvoir'nın kurgularında kadınların sıradan olduğunu, olumlu rol modeli ya da ideal olmamalarının eleştirildiğini belirtirler. Ayrıntılı tartışma için bkz. O'Brien ve College, 2021. Beauvoir, 1965 yılında *Paris Review*'a verdiği röportajda hiçbir zaman tam ve özgür kadın karakterler yaratmamış olmasını, "Kadınları oldukları gibi alıyorum, olmaları gerektiği gibi değil" (Gobeil 1965) diyerek cevaplar. Önemli olan yaşayan bedenli özneler olarak kadınların deneyimleridir.

10 Ancak bu, okuyucuya her zaman açıkça verilmez; bazen okuyucunun anlamı çıkarması gerekir. Bu da eleştirilere neden olur. Tartışma için bkz. Pivot 1967.

11 *Bir Genç Kızın Anıları* (1994) ve *Olgunluk Çağı* (1991), filozofun Sartre ile olan ilişkisini otantik bir bağlamda nasıl kurduğunu anlatan eserleridir.

12 Beauvoir, ünlü eseri *Müphemlik Ahlakı Üzerine*'de Husserl fenomenolojisini derin,

çekici ve verimli bulduğunu belirtir (2022, 147). Edmund Husserl tarafından kurulan fenomenoloji, özler alanına varmak için dış dünyanın bilgilerinden, önyargılarından kaçınmamız gerektiğini savunur (Husserl 2000,189). Husserl’de fenomen, görünüşlerin özü anlamında “görünüşe gelen” şeydir (Taşkın 2021, 155). Realite bize kendisini fenomen olarak sunar (Öktem 2025, 32). Bu noktada bedenın yönelme merkezi olarak kabul edilmesi Husserl fenomenolojisinin temelidir. Her şey bedenle ilişkisi bakımından algılanır, her eylem bedenle ilişkisi bakımından deneyimlenir (Husserl 1973, 79;83). Yönelimsellik, ilişkinin kendisidir. Özler alanına varmak için önyargılardan kaçınmak gerekliliği, indirgemeye tekabül eder. Fenomenolojinin temel yöntemi olarak fenomenler alanına varmak amacıyla kullanır.

13 Merleau-Ponty, “What is Phenomenology?” adlı makalesinde, fenomenolojiyi özlerin incelenmesine odaklanan felsefi yaklaşım olarak, her sorunun çözümünde bir özü tanımlama çabası içermesiyle açıklar (1956, 59). Filozof ünlü eseri *Algının Fenomenolojisi*’nde ise “Dünya düşündüğüm şey değil yaşadığım şeydir; dünyaya açığımdır ve hiç kuşkusuz onunla iletişim kurarım ama ona sahip değilim, o tüketilemez olandır” (Ponty 2015, 213) diyerek öznenin dünya içindeki bulunuşunu koyutlar. Ardından, “Öyleyse şeyler, karşısında düşünüp taşınacağımız, yalın ve tarafsız nesnelere değil; her biri bizim için bir tutumu simgeler, anımsatır, bize tepkiler uyandırır; insanın kendisini çevrelediği nesnelere, renklerden, dolaşmaya gittiği yerlerden, o insanın zevki, kişiliği, dünyaya ve dışardaki varlıklara tutumu okunur.” (Merleau-Ponty 2015, 30) diye ekler. Aydın’a göre, bu durumda, “Yönelim bedenleşmiş öznenin hem dışardaki şeylere sahip olma, katılma olarak şeyleri bilme deneyimini hem de dışardaki şeyler arasında bedeniyle bulunuş, farkındalık deneyimini içerir.” (2020, 85).

14 Beauvoir, otobiyografik eseri olan *In Prime of Life*’da Husserl’i okurken, gerçeğe her zamankinden yakın hissettiğini belirtir (1965, 231). Fenomenolojiye ilişkin olarak neler deneyimlediğini de şöyle betimler “Bir teori beni ikna ettiğinde bana dışsal kalamaz. Dünyayla ilişkimi değiştirir, deneyimimi renklendirir. Onu eleştirel bakışla edinirim. Artık benim için yaşayan felsefe haline gelir.”(Beauvoir 1965, 254).

15 *İkinci Cinsiyet*’in aynı altbaşlıklı bölümünde kadının özgürleşmesi tartışılır. Özellikle, cinsel ezilme sorusuna, tarihsel bakış açısını ihmal etmeden fenomenolojik bir yanıt aranır. Bedensel deneyimlerin temsiline odaklanılır. Bedensel deneyimlerin farklılığı, kadının eşitsiz konuma itilmesi için gerekçe oluşturmuş gibi görünmektedir (Direk 2021-2a, 21).

16 Ana tema olarak beliren farklılaşmama/bir olma, eşini kendisinin bir parçası gibi hissetme(a), onsu bir hayat düşünememe (b), bağımlı hissetme (c), ev/mekan betimlemesi (d) alt temaları üzerinden analiz edilmiştir.

17 Ana tema olarak beliren idealize etme, kadere inanç (a), romantik ilişki (b), ait hissetme (c), kendini adama (d) üzerinden analiz edilmiştir.

18 Ana tema olarak beliren birlikte anlam yaratma, verili anlamları birlikte sorgulama (a), birlikte zenginleşme (b), yeni şeyler keşfetme (c) temaları üzerinden analiz edilmiştir.

19 Ana tema olarak beliren ötekinin öznelliğine saygı duyma, özne olma (a), kendi kararlarının sorumluluğunu alma (b), kendin olma (c) temaları üzerinden analiz edilmiştir.

20 Varoluşunu üstlenen, geleceğe doğru atılan insan, kaygı verici olsa da otantik dönüşü gerçekleştirecek şekilde yalnızlık içinde aşkınlığına dönmelidir. Ahlaki olan budur (Beauvoir 2021-1a,178).

Kaynakça

- Aydın, Aysun. “Merleau-Ponty’nin Bedenlenme Fenomenolojisi: Bilinç ve Beden Bütünlüğü” *Kilikya Felsefe Dergisi* No.1 (2020):77-90.
- Bayoğlu, F. Kina. “Simone de Beauvoir’ın Etiği Üzerine” *FLSF-Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi* Bahar-29 (2020):163-179.
- Beauvoir, Simone de. *Bir Genç Kızın Anıları*. çev. Seçkin Selvi (İstanbul: Payel, 1994).
- Beauvoir, Simone de. İkinci Cinsiyet. Birinci Cilt, çev. Gülnur Savran (İstanbul: Koç Üniversitesi, 2021-1a).
- Beauvoir, Simone de. İkinci Cinsiyet. İkinci Cilt, çev. Gülnur Savran (İstanbul: Koç Üniversitesi, 2021-2a).
- Beauvoir, Simone de. *Müphemlik Ahlakı Üzerine Pirus ve Sineas*, çev. Gülçin Kaya-Rocheman (İstanbul: Everest, 2022).
- Beauvoir, Simone de. *In Prime of Life*, (Londra: Penguin Classics, 1965).
- Beauvoir, Simone de. *Yıkılmış Kadın*, çev. Gizem Şakar (İstanbul: Doğan, 1973).
- Beauvoir, Simone de. *Başkalarının Kanı*. çev. Ebru Erbaş (İstanbul: Everest, 2023).
- Beauvoir, Simone de. *When Things of the Spirit Come First*, çev. Patrick O’Brian (New York: Pantheon,1979).
- Beauvoir, Simone de. *Olgunluk Çağı II*, çev. Betül Onursal (İstanbul: Payel,1991).
- Cleary, Skye. *How To Be Authentic: Simone De Beauvoir And Quest For Fulfillment* (New York: St. Martin’s Essentials 2022).
- Cleary, Skye. *Existentialism And Romantic Love* (New York: Palgrave,

2010).

Cleary, Skye. "Romantic Love, Altruism And Self-Respect: An Analysis of Simone De Beauvoir." *Hypatia* 1 (1):117-148

Creswell, John. *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*, çev. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir (Ankara:Siyasal, 2020).

Çakıroğlu, Aylin ve Gülçin Con Wright. "Hane İçi Zihinsel Karşılıksız Emeğin Zihinsel Yük Boyutu", *fe dergi* 15 no.2, (2023):50-83.

Daigle, Christine. "Authenticity and Distantiation From Oneself: An Ethico-Political Problem", *Substance* 46 no. 142 (2017): 55-68

Direk, Zeynep. "Önsöz" *İkinci Cinsiyet* (İstanbul: Koç Üniversitesi, 2021), 11-24.

Direk, Zeynep. "Simone de Beauvoir: Abjeksiyon ve Eros Etiği," *Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları* ed. Bertil Emrah Oder vd. (İstanbul: Koç Üniversitesi, 2018), 37-63.

Dukes, Sheree. "Phenomenological Methodology in the Human Sciences." *Journal of Religion and Health* 23, no.3 (1984): 197-203.

Fırat, Merve. "Otantik Özgürlükten Toplumsal Belirlenimli Özgürlüğe: Jean Paul Sartre ve Simone de Beauvoir" *Kastamonu Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dergisi* no.1 (2023): 99-114

Gobeil, Madeleine. "Simone de Beauvoir, The Art of Fiction" *Paris Review* 34 (1965). <https://theparisreview.org/interviews/4444/the-art-of-fiction-no-35-simone-de-beauvoir?fbclid=IwAR0KuHR6j4E40C3PyZY463BcVfsCt06vnfiI8UplWBpNqGYaITzDgTpoCIU>

Gothlin. Eva. "Simone de Beauvoir's Existential Phenomenology and Philosophy of History in *Le Deuxieme Sexe*", *The Existential Phenome-*

- nology of Simone De Beauvoir*, ed. Wendy O'brien (Canada: Springer, 2021), 41-53
- Heidegger, Martin. *Zaman ve Varlık Üzerine*, çev. Deniz Kandı. (İstanbul: A Yayınları, 2001).
- Heinamaa, Sara. "Simone de Beauvoir's Phenomenology of Sexual Difference" *Hypatia* 14, no.4 (1999): 114-132.
- Husserl, Edmund, *Ideas Pertaining to a Pure Phenomenology and to a Phenomenological Philosophy* (Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 2021).
- Kleiman, Susan. "Phenomenology: To Wonder and Search for Meaning" *Nurse Researcher* 11, no.4 (2004): 7-19.
- Merleau-Ponty, Maurice. "What is Phenomenology?" *CrossCurrents* 6, no.1 (1956): 59-70.
- Merleau-Ponty, Maurice. *Algının Fenomenolojisi*, çev. Emine Sarısakal, Eylem Hacımuratoğlu, (İstanbul: İthaki 2017).
- Morgan, Kathryn P. "Romantic Love, Altruism and Self-Respect: An Analysis of Simone de Beauvoir", *Hypatia* 1, no:1 (1986):117-148
- Moi, Toril. *Simone de Beauvoir: The Making Of An Intellectual Women* (Oxford: Blackwell, 1994).
- Poyraz, Bedriye. "Akademi Kadınların Cenneti Mi? Ankara Üniversitesi Örneği," *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 4, no. 2 (2013):1-18.
- Pivot, Bernard. "Simone de Beauvoir: Une Vraie Femme de Lettres (Pour le Courrier du Cœur)," *Le Figaro Littéraire*, 30 Ekim 1967.
- Sandra, Bartky. *Femininity and Domination: Studies in the Phenomenology of Oppression* (New York: Routledge, 1990), 11-21.

- Soysal, Deniz. “Pyrrhus ile Cineas’ta Tasarı ve Aşkınlık Temelinde Simone de Beauvoir’ın Carpe Diem Eleştirisi”, *Kilikya Felsefe Dergisi* 2 (2019): 57-76
- Taşkın, Fahrettin. “Husserl’in Temel Kavramları”, *Dört Öge* 19 (2021):151-168.
- Tekindal, Melike ve Uğuz Arsu, Şerife. “Nitel Araştırma Yöntemi Olarak Fenomenolojik Yaklaşımın Kapsamı ve Sürecine Yönelik Bir Derleme”. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi* 20, no.1 (2020):153- 182.
- Tuncer, Selda. “Cinsiyetlendirilmiş Bir Kurum Olarak Akademi: Türkiye’de Akademinin Cinsiyet Kültürüne Bakmak” *Kültür ve İletişim* 22, no.2 (2019):173-208.
- O’Brien, Wendy. “Introduction”, *The Existential Phenomenology of Simone De Beauvoir*, ed. Wendy O’Brien, (Canada: Springer, 2021), 1-17.
- Oksala Johanna. “The Method of Critical Phenomenology: Simone de Beauvoir as a Phenomenologist” *European Journal of Philosophy* 31, no.1 (2023): 137–150.
- Öktem, Ülker, “Fenomenoloji ve Edmund Husserl’de Apaçıklık (Evidenz) Problemi” *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 45, no. 1 (2005): 27-55.
- Veltman, Andrea, “The Sisyphean Torture of Housework: Simone de Beauvoir and Inequitable Divisions of Domestic Work in Marriage”, *Hypatia* 19, no. 3 (2004): 121-143.
- Walker, Michelle B. “Love, Ethics, and Authenticity: Beauvoir’s Lesson in What It Means To Read”, *Hypatia* 25, no.2 (2010): 334-355
- Wilson, Anthea. “A Guide to Phenomenological Research”. *Nursing Standard* 29, no.34 (2015): 38-43.

Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*

(Ankara: Seçkin, 2016).

